

Nord-Aurdal kommune

del 143

Kultur- og kirkedep.	
10	
Saksnr. 200605491	Le. 301106
Prosj. Ki-531	Sch.

Kultur- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Attn:

Deres ref.:
2006/2706Ki

Vår ref.:
rudodd - 06/8839

Vår dato:
29.11.2006

Høring - NOU 2006: Staten og Den norske kirke

Nord-Aurdal kommunestyre behandlet ovennevnte sak i møte 16.11.2006 under sak nr. 76/06.
Vedlagt følger utskrift av møteboka og tilsendt spørreskjema i utfylt stand.

Med hilsen

Oddgeir Rudi
saksbehandler

VEDLEGG

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: 0542 Nord-Aurdal kommune

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Forankra i kulturarven og tradisjon

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
 Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
 De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
 Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
 Det humanistiske verdigrunnlaget
 At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellestråd)
 Kommunen
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
 Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Kommentar: Opplysningsvesenets fond overføres til Den norske kirke og avkastningen øremerkes til vedlikehold.

Nord-Aurdal kommune
Utvalgssak

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.	Saksbehandler
Komite 2	02.11.2006	010/06	rudodd
Kommunestyret	16.11.2006	076/06	rudodd

NOU 2006: Staten og Den norske kirke - høring

Vedlegg:

- NOU-2006: 2, kapittel 2 Sammendrag
- Skjema som skal fylles ut og returneres sammen med høringsuttalelsen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Nr	T	Dok.dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	I	24.04.2006	Kultur- og Kirkedepartementet	Høringsbrev

Saksopplysninger:

Det offentlige utvalget som har utredet forholdet mellom stat og kirke, avgav sin utredning 31. januar 2006, NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke. Kultur- kirkedepartementet har sendt utredningen til en rekke høringsinstanser, bl.a. kommunene, med 1. desember 2006 som frist til å uttale seg.

Stat - kirke-utvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon av 14. mars 2003. Utvalget fikk en bred sammensetning med representanter fra alle de politiske partiene på Stortinget, kirkelige organer, den samiske befolkning, Norges Frikirkeråd, Human-Etisk Forbund, ulike religioner og representanter med spesiell fagkompetanse. Fylkesmann Kåre Gjønnes ble oppnevnt som leder av utvalget.

Formålet med utredningen er å gi grunnlag for treffe beslutning om statskirkeordningen skal videreføres, reformeres eller avvikles. Mandatet la til grunn at Den norske kirke fortsatt skal være en "bekjennende, misjonerende tjenende og åpen folkekirke". I tillegg til selve ordningsspørsmålet, ble utvalget bedt om å vurdere finansieringsordninger, gravferdsordningen og ordninger for fredede og verneverdige kirker. Vurdering av eiendomsretten til kirker, kirkegårder og Opplysningsvesenets fond ved et eventuelt opphør av statskirkeordningen var også en del av utvalgets mandat.

Framtidig kirkeordning

Utvalgets flertall på 18 medlemmer anbefaler at dagende statskirkeordning oppheves, og at det etableres en ny kirkeordning for Den norske kirke. Blant flertallet anbefaler 14 medlemmer at Den norske kirke organiseres som "lovforankret folkekirke", mens 4

medlemmer anbefaler at Den norske kirke etableres som et selvstendig trossamfunn på lik linje med andre tros- og livssynssamfunn. 2 av utvalgets medlemmer anbefaler at dagens statskirkeordning videreføres innen gjeldende grunnlovsbestemmelser.

Flertallsmodellen - “Lovforankret folkekirke”

Forslaget fra flertallet innebærer at alle grunnlovens nåværende bestemmelser om statskirkeordningen oppheves. Dette betyr at Den norske kirke blir et selvstendig rettssubjekt med selvstendig ansvar for alle saker som har med tro og virksomhet å gjøre. Blant annet vil biskopene utnevnes av kirkens egne organer på grunnlag av en bred nominasjons- og valgordning. Den norske kirke gis likevel en særlig tilknytning til staten gjennom en egen kirkelov. Det anbefales at denne kirkeloven utformes som en kortfattet rammelov og forankres i en grunnlovsbestemmelse.

Utvalgets flertall hevder at denne modellen vil ivareta Den norske kirkes stilling i landets historie og understreke kontinuitet mellom nåværende og ny ordning. Samtidig mener de at modellen uttrykker at Den norske kirke er et trossamfunn, med en egenart som er forskjellig fra statens.

Flertallet mener Den norske kirke fortsatt skal være landsdekkende, med bred kontaktflate og med rom for ulike grader av trosengasjement og aktivitet blant medlemmene. Det understrekes at det er behov for tiltak som kan styrke både valgdeltakelse og representativitet i kirken. Flertallet mener at det er folks tilhørighet i menighetene som er avgjørende for kirkens framtid, ikke ordningen av forholdet mellom stat og kirke. Samtidig mener de at en lovforankret folkekirke vil gi det beste grunnlaget for en fortsatt sterk tilknytning mellom kirke og folk.

Flertallet mener at denne modellen har en klar fordel ved at den innebærer full tros- og livssynsfrihet og ivaretar retten til å uttrykke sin tro og sitt livssyn i det offentlige rom. Dermed kan en slik ordning forhindre at tro og livssyn blir redusert til et rent personlig anliggende.

Mindretallsmodell 1 - “Selvstendig folkekirke”

Utvalgets ene mindretall anbefaler at Den norske kirke organiseres som en selvstendig folkekirke. Det betyr at Den norske kirke ikke lenger skal være en del av statsforvaltningen, men etableres som et selvstendig trossamfunn på linje med andre tros- og livssynssamfunn. Virksomheten reguleres gjennom lovgivning som er felles for alle tros- og livssynssamfunn. Disse medlemmene legger avgjørende vekt på at Den norske kirke fullt ut må betraktes og behandles som et trossamfunn, og at politiske organer ikke kan til bestemme noe som gjelder kirkens grunnlag, oppdrag og måte å framtre på. Dette mindretallet mener at denne modellen synliggjør dette best, samtidig som den best ivaretar hensynet til likebehandling av alle tros- og livssynssamfunn.

Mindretallsmodell 2 - “Grunnlovsforankret folkekirke”

Utvalgets andre mindretall anbefaler at dagens statskirkeordning videreføres innenfor rammene av de eksisterende bestemmelsene om statskirkeordningen i grunnloven. Dette mindretallet mener at dagens statskirkeordning best sikrer at Den norske kirke er der for alle som ønsker det. Den sikrer også en tilstrekkelig lav terskel sånn at alle kan føle seg hjemme i kirken, uansett trosengasjement.

Det forslås å sette i gang reformer innenfor dagens statskirkeordning. Noen vil gjøre prostene til statlige tjenestemenn i stedet for embetsmenn, vurdere å ansette prester lokalt i stedet for sentralt, forenkle kirkeloven og endre valgordningene ved å innføre en kombinasjon av direkte og indirekte valg til bispedømmeråd og kirkemøtet.

Dette mindretallet mener at det er viktig at grunnlovsbestemmelsene videreføres.

Finansiering

Utvalget mener det er en offentlig oppgave å bidra økonomisk og på andre måter for å legge til rette for tros- og livssynssamfunnenes virksomhet, slik det skjer i dag.

Ved flertallets foreslåtte kirkeordning, en lovforankret folkekirke, anbefaler et flertall på 15 utvalgsmedlemmer at offentlige bevilgninger står for hovedfinansieringen, med statlige tilskudd som dekker lønninger og tilknyttede personalkostnader for alle kirkelige ansatte. Kommunale tilskudd skal dekke bygging, vedlikehold, forvaltning og drift av kirkebygg. Dette kombineres med et mindre medlemsbidrag som skal dekke finansieringen av menighetens øvrige virksomhet.

Et mindretall anbefaler at den offentlige bevilgningen i sin helhet kommer fra staten.

Et annet mindretall anbefaler at hovedfinansieringen gjennom medlemskontingent, supplert med offentlige tilskudd til særskilte formål.

Gravferdsforvaltningen

Flertallet på 17 av 20 medlemmer anbefaler at gravferdsloven endres slik at hovedprinsippet er at kommunen har ansvaret for gravferdsforvaltningen fordi gravferd er en allmenn oppgave som bør ivaretas av det offentlige. Kommunen er en tros- og livssynsmessig nøytral instans, og skillet mellom de juridiske og praktiske sidene ved gravferd og de religiøse og seremonielle sidene blir tydeligere.

Utvalgets mindretall anbefaler at kirkelig fellestråd beholder ansvaret, både fordi langt de fleste gravferder skjer etter Den norske kirkes ritualer og fordi kirkebygg og kirkegårder utgjør en integrert helhet de fleste steder.

Utvalget anbefaler at begrepet kirkegård i lovverket erstattes av den nøytrale betegnelsen gravlund eller gravplass. Det bør vurderes å erstatte vigsling av hele gravlundene med vigsling av enkeltfelt for å tydeliggjøre at deler av gravlundene benyttes av flere tros- og livssynssamfunn.

Fredede og verneverdige kirker

Utvalget går av kulturpolitiske grunner inn for at det etableres særskilte finansieringsordninger for fredede og verneverdige kirker, uavhengig av den framtidige relasjon mellom staten og Den norske kirke. I tillegg til dagens ordninger, forslås det opprettet en tilskuddsordning der sentrale kirkelige myndigheter fordeler tilskudd etter søknad fra menighetene. Flertallet i utvalget understreker også behovet for økonomiske strakstiltak innenfor dagens system for å hindre ytterligere forfall og ødeleggelse av kirkebygg. Utvalget forslår at staten overtar eierskapet til fredede og verneverdige kirker som tas ut av kirkelig bruk.

Opplysningsvesenets fond

Flertallet i utvalget mener at spørsmålet om eiendomsretten til Opplysningsvesenets fond ikke kan avgjøres gjennom juridiske utredninger, men må avgjøres ved vedtak i Stortinget.

Flertallet anbefaler at Opplysningsvesenets fond overføres til Den norske kirke. Det blir lagt til grunn at en slik overføring ikke gir andre tros- eller livssynssamfunn krav på tilsvarende kompensasjon. Mindretallet anser Opplysningsvesenets fond som statens og fellesskapets verdier og eiendom.

Høring

I høringsbrevet fra Kultur- og kirkedepartementet skriver statsråden bl.a.:

Jeg er nå særlig opptatt av å få høringsinstansenes syn på de overordnede spørsmålene som gjelder statskirkeordningen og den framtidige organiseringen og finansieringen av Den norske kirke. Men det er også ønskelig å få synspunkter på de andre forslagene som utvalget har kommet med. Som utvalget selv påpeker, er det flere sentrale spørsmål/tema som trenger nærmere utredning. Jeg har følgelig forståelse for at det kan være vanskelig å ta standpunkt

både til spørsmålet om fortsatt statskirke og til mange av de enkeltspørsmålene som reises i kjølvannet av en eventuell endring mellom stat og kirke. Til tross for det gjenstående utredningsarbeidet bør vi nå likevel søke å få avklart enkelte prinsipielle hovedspørsmål.

Det blir bedt om at vedlagte skjema fylles ut av høringsinstansene og returneres sammen med uttalelsen. Så langt det lar seg gjøre, bes det om at høringsinstansene setter kryss for de alternativene som ligger nærmest den enkelte høringsinstansen sitt syn, samtidig som de nærmere avveiningene og vurderingene nedfelles i selve høringsuttalelsen. For kollegiale organer bes det om at stemmetall ved eventuell uenighet fremgår av høringsuttalelsen.

(En elektronisk utgave av *NOU 2006: 2 Staten og Den norske kirke* er tilgjengelig på følgende internettsadresse: <http://www.dep.no/kkd/norsk/dok/hoering/bn.html>)

02.11.2006 Komite 2

K2-010/06 Tilråding fra komite 2, enstemmig:

Kommunestyret vedtar å fylle ut spørsmålsskjemaet i forbindelse med høringen slik:

- 1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livsynspolitikken?**
Forankres i kulturarven og tradisjoner.
- 2. Den norske kirke som statskirke:**
Bør fortsette.
- 3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?**
Grunnloven.
- 4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?**
Offentlig finansiering uten medlemsavgift.
- 5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?**
Valgordningen bør være som i dag.
- 6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?**
At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke.
- 7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?**
Kommunen.
- 8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?**
Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret.
Kommentar: Opplysningsvesenets fond overføres til Den norske kirke og avkastningen øremerkes til vedlikehold.

Saksordfører: Tor Eyvind Myhre

16.11.2006 Kommunestyret

Anne-Lise Stølsdokken fremmet følgende endringsforslag punkt:

1. Den norske kirke skal være en bekjennende og åpen folkekirke, forankra i kristen kulturarv og tradisjon, og bygge på prinsippet om religion- og livssynsfrihet.
2. Anbefaler å oppheve dagens ordning og etablere en ny kirkeordning i tråd med flertallet i Gjønnes-utvalget.
3. Gjennom en egen rammelov for Den norske kirke – forankra i en grunnlovsbestemmelse.
4. Gjennom offentlig finansiering og egen kirkelov.
5. Som forslag til vedtak.
6. Som forslag til vedtak.
7. Kommunen i samarbeid med lokalkirkelige organer.

8. Som forslag til vedtak.

Votering:

Punkt 1: Komite 2 sin tilråding ble vedtatt med 13 stemmer mot 12 stemmer.

Punkt 2: Komite 2 sin tilråding ble vedtatt med 17 stemmer mot 8 stemmer.

Punkt 3: Komite 2 sin tilråding ble vedtatt med 17 stemmer mot 8 stemmer.

Punkt 4: Komite 2 sin tilråding ble vedtatt med 19 stemmer mot 6 stemmer.

Punkt 5: Komite 2 sitt forslag ble enstemmig vedtatt.

Punkt 6: Komite 2 sitt forslag ble enstemmig vedtatt.

Punkt 7: Komite 2 sin tilråding ble vedtatt med 18 stemmer mot 7 stemmer.

Punkt 8: Komite 2 sitt forslag ble enstemmig vedtatt.

KS-076/06 Vedtak:

Kommunestyret vedtar å fylle ut spørsmålsskjemaet i forbindelse med høringen slik:

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livsynspolitikken?

Forankres i kulturarven og tradisjoner.

2. Den norske kirke som statskirke:

Bør fortsette.

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

Grunnloven.

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Offentlig finansiering uten medlemsavgift.

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

Valgordningen bør være som i dag.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke.

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Kommunen.

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret.

Kommentar: Opplysningsvesenets fond overføres til Den norske kirke og avkastningen øremerkes til vedlikehold.

Reitt mskrift.

29. 11. 06

Oddgeir Rind